

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K prokazování rozhodných skutečností u smlouvy o půjčce

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 33 Cdo 2547/2011 ze dne 21. června 2012 vyjádřil k otázce prokazování rozhodujících skutečností při uzavírání smlouvy o půjčce. V citovaném rozsudku Nejvyšší soud navázal a především významně rozšířil svoje dosavadní právní závěry.

Meritum sporu

Věřitel a dlužník sepsali dne 1.8.2008 smlouvu o půjčce, jež byla podepsána účastníky až dne 4.8.2008 a zahrnovala kromě jiného ujednání, dle kterého věřitel poskytne dlužníkovi předmět půjčky (tj. peníze) okamžikem podpisu smlouvy a dlužník svým podpisem potvrzuje převzetí předmětu půjčky. Smlouva nabyla účinnosti až dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami, k čemuž došlo dne 4.8.2008 (podpisy byly navíc k tomuto datu úředně ověřeny). Dlužník peníze ve lhůtě nevrátil, a proto se věřitel následně v soudním řízení domáhal po dlužníku vrácení předmětu půjčky.

Smlouva o půjčce je reálným kontraktem, tudíž nevzniká pouhou dohodou stran, nýbrž až skutečným odevzdáním předmětu půjčky. Úspěch žalobce (věřitele) ve věci tak závisel na zjištění, zda došlo k faktickému předání předmětu půjčky. Věřitel tvrdil, že peníze předal dlužníkovi (bez přítomnosti dalších osob) v den podpisu smlouvy o půjčce, jak je ve smlouvě uvedeno.

Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně uvěřil verzi žalovaného (dlužníka), že si dlužník peníze nepůjčil, resp. že věřitel předání půjčky neprokázal. Odvolací soud mimo jiné uvedl, že „*písemností obsahující smlouvu o půjčce nelze předání půjčky prokázat*“ (navzdory prohlášení dlužníka o převzetí půjčky ve smlouvě). Navíc smlouvu interpretoval tak, že k odevzdání předmětu půjčky mělo dojít ve smyslu smlouvy v den jejího sepsání a nikoliv až v den jejího podepsání. Žalobce (věřitel) podal proti tomuto rozhodnutí dovolání a případ se tak dostal před Nejvyšší soud.

Závěr

Nejvyšší soud souhlasil s odvolacím soudem, že břemeno tvrzení a důkazní nese v případě sporu o vrácení půjčky věřitel, na kterém je, aby tvrdil a prokázal, že (i) k uzavření smlouvy o půjčce došlo a že (ii) dlužníkovi předmět půjčky odevzdal, a dále aby (jen) tvrdil, že (iii) dlužník předmět půjčky řádně a včas nevrátil (vzhledem k tomu, že se jedná o negativní tvrzení, toto není třeba prokazovat).
[1]

V otázce interpretace příslušné smlouvy však Nejvyšší soud s odvolacím soudem již nebyl za jedno,

když konstatoval, že z textu smlouvy je zřejmé, že „předmět půjčky věřitel dlužníkovi nepředá již při sepisu smlouvy, nýbrž teprve po jejím podpisu, tj. v momentě, kdy se smlouva stane účinnou.“

Nejvyšší soud dále poukázal na to, že **nelze přehlížet shora uvedené prohlášení dlužníka o převzetí půjčky, neboť by bylo zcela nelogické a odporovalo by principu smluvní volnosti**, aby dlužník podepisoval smlouvu obsahující takové prohlášení, když by k předání předmětu půjčky vůbec nedošlo. Nejvyšší soud tak uzavřel, že „*odporuje pravidlům logického myšlení uvěřit bez dalšího obraně žalovaného, že předmět půjčky od žalobce nepřevzal, resp. dovozovat, že smlouva o půjčce opatřená ověřenými podpisy účastníků není dostačujícím důkazem pro prokázání opaku.*“

Na úplný závěr Nejvyšší soud formuloval poznámku obecného charakteru: „**Účastníkům občanskoprávních smluvních vztahů by mělo být naopak umožněno spolehnout se na to, že zcela zřejmý obsah jejich smluvních ujednání nemůže být vyvrácen na základě jeho pouhého popření ze strany účastníka, který nechce nést následky porušení povinnosti ze smluvního vztahu (resp. nechce být nositelem povinností založených smluvním vztahem).**“

S citovaným rozsudkem Nejvyššího soudu se lze zcela jednoznačně ztotožnit. Nejvyšší soud nepřistoupil na formalistický přístup odvolacího soudu (bohužel pro některé nižší soudní instance typický), nýbrž v zájmu spravedlivého rozhodování uplatnil teleologický a logický výklad smluvních ujednání a zcela správně smlouvu interpretoval.

Mgr. Ondřej Huml

[DVOŘÁK & SPOL., advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: office@akds.cz

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4520/2007 ze dne 11.12.2009.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)